

ПОЛИМЉЕ

Od 1. februara 1932. do 1. januara 1938. godine u Prijepolju su izlazili napredni listovi "SANDZAK", "RASKA" i "NOVI SANDZAK". Posle rata prvi list se pojavljuje 1. marta 1952. godine pod imenom "GLAS POLIMLJA". Od 1. maja 1953. godine list menja ime u "POLIMLJE" i tako izlazi do 27. januara 1979. godine. 1. maja iste godine ponovo je pokrenut list "GLAS POLIMLJA" koji od 29. decembra 1989. godine menja ime u "POLIMLJE". Ukazom Predsednika Republike od 16. maja 1977. godine "Polimlje" je odlikovano ordenom bratstva i jedinstva sa srebrnim vencem.

ЛИСТ ЗА ДРУШТВЕНА И ПОЛИТИЧКА ПИТАЊА

ГОДИНА LXXXII БРОЈ 3025 ЦЕНА 50 ДИНАРА ПРИЈЕПОЉЕ 15. НОВЕМБАР 2024.

ISSN 0353-6815

 GeoEkliptika
geodetska agencija

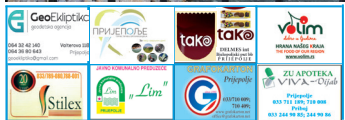
064 32 42 140
064 36 80 643
geoekliptika@gmail.com

Valterova 118
Prijepolje

ПОЛИМЉЕ

Лист за друштвена и политичка питања

Izdavač:

Informativno preduzeće
d.o.o. POLIMLJE

**Direktor i glavni i
odgovorni urednik:**
VLADIMIR BABIĆ

Redakcija:

INDIRA HADŽAGIĆ,
VERICA KIJANOVIĆ
NIKOLA BABIĆ

Kompjuterska priprema:
ESAD MUŠKIĆ

Pretplata:

- godišnja 3000 dinara
- pola godine 1500 dinara

Inostranstvo:

Godišnja pretplata 10.000
dinara

Putem interneta (PDF):
5000 dinara

Telefon:

033/712 555

Internet adresa:

www.listpolimlje.info

E-mail:

polimlje@gmail.com

Žiro račun:

Vojvođanska banka
325950060003078636

Štampa:

Grafokarton Prijepolje
Tel: 033/710 009

NOVINARNICA
WWW.NOVINARNICA.COM

Због безбедности и санације ЗАТВОРЕНА ЧЕТИРИ МОСТА И ТРИБИНЕ НА СТАДИОНУ

Општина Пријепоље донела је одлуку о привременом затварању Висећег моста, мостова у Косатици, Точилову и Милешеви, као и дела трибина на стадиону у Шеховића Пољу, у циљу заштите безбедности грађана.

Привремено затварање Висећег моста у центру града као и мостова у селима Точилово и Косатица и

дрвеног мостића поред Манастира Милешева, чија се реконструкција најављује већ неколико година, омогућиће да се убрзају активности на прикупљању средстава и припреми пројеката за њихову санацију, саопштило је пријепољско општинско руководство преко друштвених мрежа и „већ се очекује почетак процеса реконструкције“.

Локална власт тврди да је у контакту са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и Министарством за јавна улагања РС ради хитног

обезбеђења финансијских средстава. Такође, приступиће се и уклањању трибина на јужној страни Градског стадиона, након што је грађевинска инспекција утврдила да постоји реална опасност од њиховог рушења. Санација трибина уследиће у што краћем року, чиме ће се обезбедити услови за наставак безбедног коришћења овог спортског објекта. Сви објекти ће остати затворени док се не изврши детаљна провера њихове безбедности.

А.П.

Општина Пријепоље ПОСЕТА ГЕНЕРАЛНОГ КОНЗУЛА ТУРСКЕ У НОВОМ ПАЗАРУ ОСМАНА ПЕШМЕНА

„На састанку са председником општине осврнули смо се на пројекте који су реализовани у претходном периоду и на пројекте на које ћемо се фокусирати у будућем периоду. Истакли смо да смо сви за развој и унапређење односа и надам се да ћемо у наредном периоду убирати плодове те сарадње“

У посети Пријепољу био је генерални конзул Турске у Новом Пазару Осман Пешмен. Том приликом одржан је и пријатељски састанак конзула са руководством општине, на челу са председником Драгом Попадићем.

контексту се трудимо да развијемо сарадњу са свим општинама у овом дијелу. На састанку са председником општине осврнули смо се на пројекте који су реализовани у претходном периоду и на пројекте на које ћемо

Генерални конзул нагласио је, пре свега, значај сарадње Републике Србије и Републике Турске на државном нивоу, а потом и сам значај сарадње између општине у овом делу Србије са Турском.

„Данас смо дошли у куртоазну посјету код новоизабраног председника општине, да му честитамо и пожелимо успех у раду. Стално кажемо да регију Санџак видимо као регију која спаја Републику Србију и Републику Турску. У том контексту се трудимо да развијемо сарадњу са свим општинама у овом дијелу. На састанку са председником општине осврнули смо се на пројекте који су реализовани у претходном периоду и на пројекте на које ћемо

се фокусирати у будућем периоду. Истакли смо да смо сви за развој и унапређење односа и надам се да ћемо у наредном периоду убирати плодове те сарадње“ рекао је генерални конзул Турске у Новом Пазару Осман Пешмен. Председник општине захвалио се на посети и уручио је знак пажње генералном конзулу.

„Видимо ово као наставак неке добре сарадње између Турске и Србије. Надамо се да ћемо потенцијално имати турске инвеститоре овде, као што то имају наше комшије у Прибоју. Такође, на пољу туризма, надамо се да ћемо имати више туриста у Пријепољу. Разговарали смо и о потенцијалном отварању Турског културног центра. Моје лично мишљење је да је то питање дипломатије и да о томе треба да се прича на вишем нивоу“ рекао је председник општине Драго Попадић.

В.К.

ЗА ТРИ ИЗДВОЈЕНА ОДЕЛЈЕНЈА ОШ „VLADIMIR PERIĆ VALTER“ DONIRANA RAČUNARSKA OPREMA

Računare su dobile škole u Zalugu, Dušmanićima i Kučinu

Fondacija „Aleks Kavčič“ i Matematička gimnazija u Beogradu su pre par godina pokrenuli donatorsku kampanju, kako bi deca širom Srbije imala bolje uslove za rad i učenje. Ovaj put su donirali pet računara osnovnoj školi „Vladimir Perić Valter“, a oni su te računare rasporedili svojim izdvojenim odeljenjima u Zalugu, Dušmanićima i Kučinu. Ideja donatora je da pomognu školama u Srbiji, tako što doniraju računare uz pomoć kojih će deca da bolje razvijaju svoje sposobnosti. Odlučili su se za OŠ „Vladimir Perić Valter“ baš zato što ima izdvojena odeljenja po naseljima i selima jer je toj deci ovakva vrsta pomoći najpotrebnija.

Oni se zalažu za to da svakom djaku u našoj zemlji mogućnost napredovanja u obrazovanju bude jednaka, da im bude to dostupno, i da svako treba imati jednaku šansu u tome. Direktorka OŠ „Vladimir Perić Valter“ Jelena Dragutinović je naglasila da škola radi u više objekata, i da opreme za rad nikad nije previše, tako da su donacije došle u prave ruke, a to su izdvojena odeljenja škole, i

računari će svakako da pomognu u boljoj realizaciji plana i programa nastave.

А.Р.

U fokusu

NAJAVLJENO ZATVARANJE UŽIČKE DEPONIJE

Gradonačelnica Užica Jelena Raković Radivojević saopštila da će deponija Duboko biti zatvorena.

„Obaveštavam Vladu Republike Srbije, Ministarstvo zaštite životne sredine i ministarku Irenu Vujović, da obustavi realizaciju projekta proširenja dela deponije Duboko, projekta vrednog 30 miliona evra i ulaganje u savremeni regionalni centar, jer to ne žele građani Užica. Kao neko, ko pre svega odgovorno obavlja svoju funkciju, ne želim da se desi ni jedan jedini incident. Ne želim da građani blokiraju i da provode svoje vreme u kontejneru, na mestu gde taj kontejner stoji pet meseci“, kazala je gradonačelnica Užica Jelena Raković Radivojević, a preneli brojni mediji.

Ona je istakla da nije bilo potrebe da građani budu na blokadama jer je dogovor da samo deponovanje smeća iz grada Užica bude na deponiji, da su taj dogovor ispoštovali i da ostalih osam gradova i opština, osnivača, nisu deponovali tu otpad.

„Mi smo razgovarali i napravili dogovor pa će smeće iz Užica biti transportovano

u Lapovo. Ono što građani Užica moraju da znaju je da će na taj način odlaganje otpada koštati mnogo više nego što je to bilo do sada a to će se itekako odraziti na njihove račune. Uz podršku resornog ministarstva i nadležnih institucija u prethodnom periodu uradili smo sve što je bilo u našoj moći, i na sanaciji požara i na pribavljanju neophodnih dozvola. Pokušali smo da ispravimo i greške iz prošlosti kada je centar i osnovan i deponovanje otpada rešimo na jedan kvalitetan i dugoročan način a vratili smo se dva koraka nazad. Tu cenu ćemo platiti verovatno svi“, tvrdi gradonačelnica tokom čijeg mandata, kako ističu građani koji mesecima protestuju, deponija Duboko u Užicu nema zakonske osnove za rad ali je ipak, radila, pod okriljem svih devet osnivača i Republike Srbije.

Udruženje građana „Da (ne) dišemo Duboko pozdravlja odluku za koju se zalažu mesecima. Na blokadama, najavili su, ostaju sve dok nadležne

institucije na čelu sa Vladom Srbije i Ministarstvom zaštite životne sredine zvanično i pisano ne potvrde tu odluku i dok ne predstavite plan rekultivacije postojećeg tela deponije.

Da podsetimo, Vlada Srbije je svojom odlukom od pre sedam godina odredila da se otpad i sa područja susednih opština Prijepolje, Priboj, Nova Varoš i Sjenica posle „obrade“ u Transfer stanici „Banjica“ deponuje na užičku deponiju, koja je trebalo da se dodatno proširi i postane savremena sanitarna deponija za više opština. Kako do

toga nije došlo u prethodnom periodu, deponovanje smeća koje treba da prate veoma velike investicije kako bi se unapredila zaštita životne sredine i rešili ozbiljni problemi u ovoj oblasti, zahtevaće nova rešenja. Jedno od njih je najavljeno, a to je izgradnja Regionalne sanitarne deponije za opštine Prijepolje, Priboj i Nova Varoš, a za Sjenicu se još uvek ne zna, iako se duže od decenije govori o četiri opštine.

L.P.

Јавни позив

ДОДЕЛА АУТО-СЕДИШТА ЗА ДЕЦУ РОЂЕНУ У 2024. ГОДИНИ

Општина Пријеполје расписала је јавни позив за подношење пријава родитеља са територије општине чија су деца рођена у 2024. години. Ова иницијатива је део програма подршке безбедности деце у саобраћају.

Пријаву могу поднети родитељи деце рођене у 2024. години, са пребивалиштем на територији општине Пријеполје, уз услов да и један од родитеља такође има пребивалиште на истој територији. Потребна документација је извод из матичне књиге рођених за дете, потврда о пријави пребивалишта детета и родитеља, попуњен образац пријаве.

Образац пријаве доступан је у

просторијама Одсека за друштвене делатности (Ул. Санџачких бригада бб) или на званичном сајту општине Пријеполје.

Попуњене пријаве се подnose лично у истим просторијама. Рок за подношење пријава почиње од датума објављивања јавног позива

и траје до коначне расподеле ауто-седишта. Позивају се сви родитељи који испуњавају услове да поднесу пријаве и тако обезбеде сигурније путовање за своје најмлађе.

А.П.

ОД НОВЕ ГОДИНЕ

НОВИ УСЛОВИ ЗА ПЕНЗИЈУ

Жене ће следеће године моћи да се пензионису уколико осим неопходних барем 15 година радног стажа имају 63 године и 10 месеци живота кажу из ПИО Фонда.

Наводе да је женама за пензионисање сада потребно 63 године и осам месеци а да се старосна граница за следећу годину, сходно законским одредбама, подиже за два месеца. Што се мушкараца тиче, напомињу да се услови за њих не мењају и да су годинама исти, па је њима за одлазак у пензију неопходно 65 година живота и најмање 15 година стажа. Наводе и да ће се за жене услов за остваривање права на старосну пензију, померати за два месеца сваке наредне године до 2032. када ће услови за жене и мушкарце бити изједначени. Што се

тиче превремене пензије, услови и за мушкарце и жене су исти, 40 година стажа и најмање 60 година живота. Што се тиче документације коју је потребно прикупити за одлазак у пензију, наглашавају да би радници две године пре пензионисања требало да се пре свега информишу да ли им је стаж регулисан у Фонду ПИО, јер се износ пензије израчунава само на стаж утврђен у Фонду. Из Фонда кажу да је најбоље је да се код тренутног послодавца одмах провери уплаћује ли допринос. Провера може да се обави на више начина а најједноставније електронским путем преко сајта фонда ПИО, где се претходно може узети одговарајући заштитни код у филијалама Фонда. Додају да се и на шалтерима у филијалама Фонда ПИО може добити евиденција о томе шта је од доприноса уплаћено.

А.П.

POLAGANJE MALE MATURE MENJAJU SE PRAVILA

Prema kalendaru obrazovno-vaspitanog rada za osnovne škole za školsku 2024/2025. godinu učenici osmog razreda polagaće probni završni ispit u petak, 21. marta 2025. godine i u subotu, 22. marta 2025. godine, dok će završni ispit polagati 16., 17. i 18. juna 2025. godine.

Iz Ministarstva prosvete naveli su da učenici koji iz opravdanih razloga ne pristupe polaganju završnog ispita u junskom roku, mogu obaviti završni ispit u avgustovskom roku, uz sprovođenje iste procedure kao u junskom roku. Izjašnjavanje učenika za jedan od pet ponuđenih predmeta (istorija, geografija, biologija, fizika i hemija) biće tokom decembra, a tačni datumi biće precizirani tokom ovog meseca. Pripreme za polaganje završnog ispita organizuju sve škole. Prijemni ispiti koji se polažu pre završnog ispita za upis u specijalizovana odeljenja gimnazija i umetničke škole polagaće se od 9. do 18. maja 2025. godine, u skladu sa podzakonskim aktom kojim je

uređen upis učenika u srednju školu navode su iz resornog ministarstva. Novina se odnosi na učenike koji polažu prijemni ispit i upisuju se u odeljenja za učenike sa posebnim sposobnostima za biologiju i hemiju, kao i za geografiju i istoriju. Oni će na prijemnom ispitu polagati objedinjen test sastavljen iz gradiva oba predmeta za koje je smer specijalizovan. Iz svakog predmeta (dela testa), kandidat može da osvoji najviše 120 bodova, a ukupno 240 bodova. Dodaju da je kandidat položio prijemni ispit ako je ostvario 120 bodova na objedinjenom testu iz oba predmeta. (biologija ili hemija, odnosno geografija ili istorija). Navedene izmene će dovesti do ujednačavanja kvaliteta upisa u ova specijalizovana odeljenja u skladu sa standardima postignuća za kraj obaveznog obrazovanja i vaspitanja oba predmeta. Vaziće za prijemni ispit koji će se polagati u maju 2025. godine za upis u prvi razred školske 2025/2026. godine naglasili su u Ministarstvu prosvete.

А.П.

„ДА ОДРЖИВО БУДЕ ИЗДРЖИВО“

Овај пројекат је суфинансиран из Буџета Републике Србије-Министарства информисања и телекомуникација. Ставови изнети у подржаном медијском пројекту нужно не изражавају ставове органа који је доделио средства.

СМРДИ КАКО СМРДИ

Према подацима који се односе на проценат прикључених домаћинстава на канализациону мрежу, Пријепоље је „далеко испод просека државе али и Златиборског округа“, каже се у анализи у Плану развоја општине до 2029.године. Лим је једна од три реке у Србији где је учешће непречишћене воде-стопроцентно.

Међуприоритетним циљевима, истина као циљ 6, у Плану развоја општине Пријепоље од 2022.до 2029.наведено је „подизање квалитета површинских и подземних вода“. У анализи су предочени подаци (2020.година) да је општина Пријепоље „са свега 24,4 одсто домаћинстава прикључених на канализациону мрежу „далеко испод просека Републике Србије и Златиборског округа“. Наиме, пре 4 година, дужина канализационог система износила је 120 километара. У истом периоду укупна количина испуштених отпадних вода била је 1,224.000 метара кубних, а у систем канализације испуштено је свега 593.000 кубних метара. Све остало спроводи се углавном у водотокове којима обилује ова средина. Тако су једини пречишћивачи отпадних вода реке Лим, Милешевка и Селашница, и бројне друге речнице и потоци, које пролазе кроз најгушће насељена приградска подручја, односно свака од тих насеља или месних заједница имају по неколико хиљада становника. У селима отпадне воде се спроводе у непрописно изведене септичке јаме или директно у потоке. Већ ови подаци указују да проблем отпадних вода није лако решити. Наиме, Лим је већ деценијама главни колектор свих отпадних вода. Некад су то биле доминантно индустријске, које су у реци не ретко уништавале биљни и животињски свет и угржавале здравље људи, али већ тридесетак година доминирају фекалне отпадне воде, због нестанка индустрије али неконролисана градње у приградском подручју које је било махом пољопривредно. Лим, велика и брза река која протиче кроз срце града, при сваком смањењу водостаја, постаје смрдљива водена маса, а последњих година примат преузима мала Милешевка, чије је корито лети готово потпуно испуњено само канализацијом из дивљих насеља која се шире поред ове реке. Забрињава што се и даље деца купају у овој „септичкој јами“ која је „укоричена“ и „отворена“ и која свој садржај уредно „испоручује“ Лиму, у доњем току кроз општину Пријепоље. Отпадне воде

у Лим испуштају се преко главних колектора и бројних појединачних испуста, нарочито на левој обали. Главни колектор смештен је у близини аутобуске станице, а преко њега се у Лим директно испуштају фекалије од Шарампова до Хашимбеговића Поља, Бостана и Вакуфа. На левој обали изграђен је мањи колектор на подручју Коловрата, као и мрежа у Ратајској са два испуста у Лим. Фекална канализација постоји у малом делу Бродарева и директно се на четири места уводи у Лим. За све то постоји решење, али скупо. Урадити канализацију по европским стандардима, односно, изградити колекторе и постројење за пречишћавање отпадних вода било је у плану општине Пријепоље када је усвајала Генерални план регулације 2014.године. и Генерални урбанистички план Пријепоља и Бродарева до 2025. пре две деценије. Најдрастичнији примери су у дивљем насељу које и даље буја са леве стране Милешевке које је себе прозвало Томово насеље, а које је удаљено од урбаног дела града једва километар. Годинама фекалије се из недовршене канализације, на коју је прикључено стотинак домаћинстава, сливају директно у Милешевку. Канализација за овај део насеља урађена је пре више од 15 година средствима које је обезбедила Месна заједница Пријепоље уз учешће грађана. Међутим никада није укључена на главну канализациону мрежу. С обзиром да ЈКП „Лим“ није градило ту канализацију, нису је узели на газдовање. Још драстичнији пример су Раишњеве и Ивање, где још увек није изграђена фекална канализација, септичке јаме се често изливају, има доста и њива где се још сади поврће, а живи ту преко 3.000 људи. Током 2019. године урађен је део канализационе мреже у месним заједницама Коловрат и Бродарево, где од 3.600 становника јавну канализацију користе њих 2.000. Дужина укупне изграђене

канализационе мреже у Бродареву је 15.000 метара дужних.

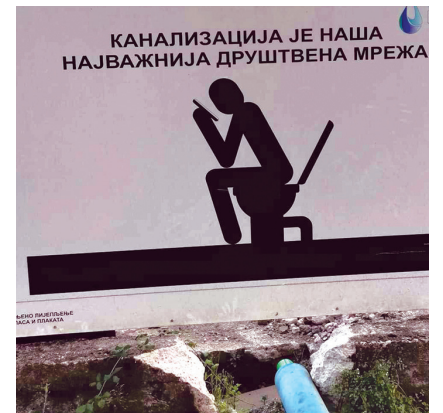
КАНАЛИЗАЦИЈА У СРБИЈИ

Према прелиминарним подацима Републичког завода за статистику у целој Србији током 2018. године направљено је 106 километара јавне канализације, чиме се дужина канализационе мреже повећала са 16.746 на 16.852 километра. То значи да је око 200 општина и градова у Србији појединачно у просеку добило око пола километра јавне канализације. Према последњим доступним подацима годишњег извештаја Агенције за заштиту животне средине, нешто више од трећине домаћинстава у Србији је без канализације. Највећи проценат прикључених на канализацију је у Београду 89,1 одсто, а најмањи у региону Јужне и Источне Србије, где свако друго домаћинство користи септичке јаме.

Пријепоље је ушло у велики пројекат „Чиста Србија“, и то би могло да значи прекретницу, јер без обзира на све планове, средства никада није било за озбиљније решавање канализације и Фабрике за пречишћавање отпадних вода у овој све сиромашнијој и девастираној општини са 32.000 становника. Пројектом „Чиста Србија“ предвиђена је градња 165 постројења за пречишћавање отпадних вода и више од пет милиона метара канализационе мреже. Овај пројекат вредан је 3,2 милијарде евра. Стање „на терену“ у Србији илуструју подаци. У трећој деценији 21. века на јавне канализационе системе прикључено је око 54 одсто насеља у Србији. У Србији се пречишћава само 14,12 одсто отпадних вода, а у Европској унији 97,7 одсто. Београд је једини главни град у Европи који нема систем за њихово пречишћавање, већ их све испушта у Саву и Дунав. Према званичним подацима, током 2022. године 81,5 одсто свих испуштених вода у јавну канализацију није било подвргнуто никаквом третману пречишћавања пре испуштања у реципијент (у 80 одсто случајева то су сливови река). Рецимо, у Дунав се испушта 44 одсто отпадних вода, а пречишћава се само 5,58 одсто, док се у Саву испушта 14 одсто, од чега је само десетина пречишћена. Још конкретније кажу подаци РЗС за 2021. кад је реч о учешћу непречишћене воде која завршава у рекама Србије: Лим : 100 процената, Млава 100, Пек 100,Тимок 99,Дрина 97,95, Нишава 97,13, Дунав 94,42, Ј.Морава 90,52, Сава 88,13, З.Морава 68,42, Колубара 63,44,Ибар 53,08,Тамш 35,71,Велика Морава 33,04,Тиса 20,04 .

Као земља која је кандидат за улазак у ЕУ, али и потписница Агенде за одрживи развој до 2030, Србија се обавезала да донесе мере за заштиту вода од загађења, а потом је донела и Акциони план за спровођење Стратегије управљања водама за период од 2021. до 2023, у ком је констатовано да су у претходном периоду најслабији резултати постигнути у области заштите вода од загађивања. Влада планирала да се

до 2025. у рад пусти 26 постројења за пречишћавање отпадних вода, али не постоје систематизовани доступни подаци, па се транспретно не може закључити шта се ради и колико је урађено и где. И даље велики број фабрика отпадне воде испушта у реке. Како решити проблем индустријских отпадних вода јер нема смисла, кажу стручњаци, да се решава проблем отпадних вода ако се не реше обе компоненте. У овом тренутку постоји уредба која прописује обавезу да се до краја 2025. сва индустрија прилагоди, да или у оквиру својих постројења имају постројења за третман отпадних вода или да их доведу у такозвани предтретман, да их доведу до тог нивоа загађености да они могу да буду испуштени у канализацију. Колико је тога урађено у општинама појединачно, где је ту Пријепоље, немогуће је рећи јер нема никаквих података. Или је једноставно могуће рећи да ништа није урађено, иако је новембар 2024.године.

Прошле године, јавност је упозната са детаљима укључивања Пријепоља у пројекат „Чиста Србија“ и са чињеницом да су тим пројектом за пријепољску општину одређена 32 милиона динара, а реч је о простору на коме живи скоро 22.000 становника, да ће се градити фазно и то три године. Председник општине Драго Попадић је најавио у априлу прошле године да ће „ускоро почети радови на изградњи канализационе мреже управо у Ивању јер је то приоритет, обзиром на величину насеља које уопште нема канализацију“. У јулу 2023.године општинско руководство имало је састанак са фирмом „Еко Морава“ када је речено да ће бити израђена пројектна документација за изградњу канализационе мреже за шест насеља

Пријепоље у новембру 2024.године још „очекује“ да ће радови почети, да ће обухват бити велики и да ће заиста заживети фабрике за пречишћавање отпадних вода, односно да ће велика приградска насеља која доминирају барем добити канализацију. То је цивилизацијска тековина одавно. Овако имамо асфалтиране сокаке који воде до септичких јама модерних кућа.

Према Плану развоја до 2029.године очекује се да 53 одсто домаћинстава у Пријепољу буде обухваћено канализационом мрежом којом гаддује ЈКП „Лим“ или 61 одсто становништва. И још ваља додати и податак да све то треба и одржавати. Канализациона мрежа у већини општина је стара између 30 и 40 година. Због неконтолисана градње и прикључивања на канализацију вишеспоратница на местима где су биле куће, односно на тако стару инфраструктуру, чији капацитети нису повећавани, довешће до нових озбиљних проблема, односно да се канализација излива у центру града.

Urbanizam „s dušom“

PRIJEPOLJSKI „BELUTAK“

Da bi se sačuvao kontinuitet u trajanju i pričala priča o vremenu, potrebno je u novom sačuvati staro. Takav primer je „oblutak“ kao građevinski materijal koji se nalazi svuda u gradskom jezgri Prijepolja šta god da se gradilo, jer je asociirao na nekadašnje avlije i kaldrmu što je bila „ostavština za budućnost“. To se zove „urbana kultura“. U narodu se zove „belutak“ i smatralo se da donosi sreću. Poređenje prirodnog kamena sa bilo kojim veštačkim materijalom ili betonskim kalupima je neumesno. Vidimo li mi to?

Kulturno nasleđe kao arhitektonski i urbanistički kontekst. Bez tog konteksta, teško se može govoriti o istoriji bilo kojeg grada. Ako bi se sve srušilo, pa sagradilo novo, bez ikakve poveznice sa tim nasleđem, o kakvoj istoriji bi se moglo pričati? Usmene predaje nisu dovoljne da potvrde ono što je najvažnije, a to je kontinuitet trajanja. Tako je u svemu, pa i u graditeljstvu. Samo neuki sebi mogu dozvoliti da „brišu“ i „ruše“ jer aplaudirajući novom, oni sami sebi aplaudiraju. To bi se zvalo „prostaštvo“, pa se tako može nazvati i u graditeljstvu. Neznalački prostakluk.

No, ovo je priča o prijepoljskom tragu, onom neobčnom, koji Prijepolje zaista čini prepoznatljivim, pa možda i retkim gradom. Da počnemo od bogatstva koje je priroda utkala u ovaj kraj, a to su dve reke koje protiču kroz srce grada. I baš to bogatstvo donelo je i ono graditeljsko, nekada, kada se taj besprekorni rečni oblutak, taj rečni kamen, koristio u izobilju ne kao „šljunak“ već kao ukras. A kako bi drugačije, do „ukras“ nazvali sve te gradske avlije koje su bile „popločane“ tim oblutkom? Iza kapija, krila se ta „belina“ koja je mirisala čistoćom jer su se avlije brižljivo mele brezovom metlom i polivale iz česama, kako se kakva prljavština ne bi u kuću unela, i u čilime uvukla. Po avlijama klepetale su nanule, a po kući se hodalo u papučama. To su bili prizori koje je Prijepolje pamtilo kroz vreme ali i sve do kraja sedamdesetih godina minulog veka. Takvih avlija bilo je od Vakufa do Šarampova u izobilju, neke su bile pravi biseri, ali onda je grad počeo da menja svoje lice,

da se „modernizuje“ i sve je redom srušeno i nestalo. Pa, ipak, gradeći grad za nove „lovce“ i „nova lovišta“ što bi kazao Brana Petrović, nešto je ostalo u očima urbanista. Bio je to baš taj rečni dragulj, ta izuzetna lepota kamena koji je ukrašavao prijepoljske avlije. I tu je naden taj „kontinuitet“. Da se priča nastavi, da se priča tiho, nenametljivo, da se ne izgubi. Ta, barem smo rečnih oblutaka imali na pretek. Dve reke, planinske, dva blaga ali i majstore što su znali s tim oblutkom, koji su umeli

da „slažu“ taj oblutak ko kakav mozaik. Lepota zanata koji prede ponekad u umetnost.

Rečni oblutak je prirodni kamen s glatkom, zaobljenom površinom koji se formira erozijom u vodenim tokovima. Obično dolazi u raznim nijansama, uključujući sive, smeđe i zelene tonove, što ga čini savršenim za dekoraciju vrtova i pejzaža. Bio je majstorluk sve to pedantno slagati. I, gle, imate oblutak iz prijepoljskih reka po celom gradu, u naznakama, u detaljima što jeste arhitektonski doprinos izgledu i lepoti grada. Eno ga po gradskim stepeništima, ogradama, ima ga ispred Sahat kule, oko Doma kulture, kao ukras na fasadama kuća, na česmama, kao detalj na stazama ili sokacima... Umesto betona, imate oblutke kojima su ograđivana dvorišta. Belina oblutka, njegove nijanse, njegova čistota, upravo su „zaštitni znak“ prijepoljskog graditeljstva, neprocenjive vrednosti, savršene lepote. Da li se taj kontinuitet, ta ideja, nastavlja? Ne. Ni u naznaci. A, eto, upravo je to u mnogim gradovima „novo otkriće“, da kažemo „nova moda“ ili „vraćanje starom“. Otuda se rečni oblutak ponovo „visoko“ estetski kotira u novom graditeljstvu. Mi to znamo? Ne znamo jer mi nemamo urbaniste koji bi na to opomenuli, skrenuli pažnju, kazali, predložili. Mi imamo neke pojedince koji sebi daju za pravo da „ugovaraju“ i naručuju projekte od ljudi koji ne vide Prijepole, ne poznaju detalje, nemaju „oko“ za belinu i kontinuitet, za vrednosti koje su estetska ali i etička kategorija jer „estetika je majka etike“.

Naime, prirodni kamen se vraća na velika vrata kao građevinski material kao što se pokušava ponovo vratiti prirodi ili kako bi Latini rekli: „Naturalia non sunt turpia“. Kamen je jedan od najviše korišćenih prirodnih materijala u građevinarstvu i kao takav ima primenu kako u niskogradnji tako i u visokogradnji i u današnjem građevinskom svetu. Ono što je jedino sigurno, kažu stručnjaci, bilo koji prirodni kamen da odaberete, nećete pogrešiti jer se po svom kvalitetu,

čvrstoću, otpornosti i načinu održavanja ne može porediti ni sa jednim drugim prirodnim i veštačkim materijalom. Poređenje prirodnog kamena sa bilo kojim veštačkim materijalom ili betonskim kalupima je neumesno tako da nećemo uzaludno trošiti vreme na objašnjenja mislim da su svima daleko jasna i poznata.

Prirodan, trajan, dekorativan kameni oblutak nezaobilazan je u modernom i

vatru, vazduh i vodu, kamen je najbliži čoveku. Njegova postojanost, tvrdoća, pasivnost (nepomičnost), otpornost na spoljne uticaje, tumači se kao oslonac, suština i temelj svega onoga na čemu čovečanstvo, pa i stvaralaštvo, počiva. Evo primera pesničkog: „Sve drži u svom stransom, unutrašnjem zagrljaju“. I zaista: „Gledaju se dva belutka, ko dve bombone, na jeziku večnosti. Dve kamene suze danas“.

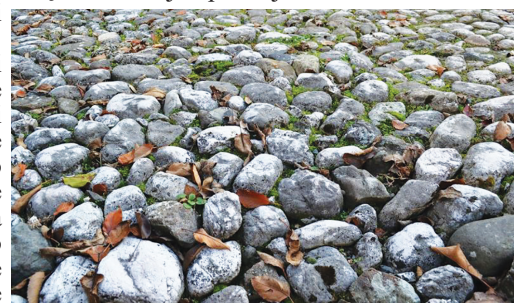

atraktivnom uređenju prostora. Ravne linije, više boja, neobičan izgled i funkcionalnost su faktori koji oblutak čine tako traženim i posebnim. Primena kamena u hortikulturi se podrazumeva i nema prostora ni dvorišta gde se to ne dopunjuje. Novi trendovi sada, više nego ikad, prave tu sinergiju. Oblutak i biljke ne samo da su dekorativni nego imaju i mnogo praktičniju funkciju. Urbani dizajn, urednost prostora i lako održavanje su ovu spojivost biljaka i ukrasnog kamena oblutak posebno zbližili. Oblutak, pored naglašavanja prostora odaje osećaj čistoće i urednosti.

Na žalost, mi ne vidimo ni belinu, ni čistotu kamena, ne vidimo ni trajnost, ni lepotu, ni arhitektonski kontinuitet. Ili ne umemo da iskoristimo upravo ono što imamo u izobilju, a to je lepota rečnog kamena koji kada se koristi za ukrašavanje upravo povezuje reku, grad i ljude. Vide li to oni što bi trebalo da vide? Ne vide.

A, eto, oblutak je toliko divan da ga je pesnik utkao u pesme i proslavio i sebe i oblutak koji on zove „belutak“. Pesme za svoj osnovni motiv imaju kamen, simboličnog značaja, beli kamen koji se, u narodu često naziva belutak. Značaj belutka ogleda se u njegovom obliku i nežnoj kontstrukciji njegove glatke površine. Po narodnim verovanjima on je donosio sreću, dok, s druge strane, belutak je predstavljao i boravište duša pokojnika. Istorijski gledano, uz četiri osnovna elementa: zemlju,

Belutak sve drži u svom unutrašnjem zagrljaju, on je vremenski i prostorno neograničen, on ne diskriminiše, sveobuhvatan je i nežan, ali i prislan sa svima s kojima je u kontaktu, jer zagrljaj je simbol prisnosti. Samim tim možemo zaključiti da je tako i čovekova duša, bez glave i udova, dinamična, u zagrljaju svega onoga što je se dotiče i svega onoga što ona dotiče. Baš ova veza ljudske duše i belutka, ima za ideju da pokaže dušu kao sveobuhvatnu, nedeljivu, slobodnu, neprolaznu i dobrovoljno potčinjenu ciklusu života.

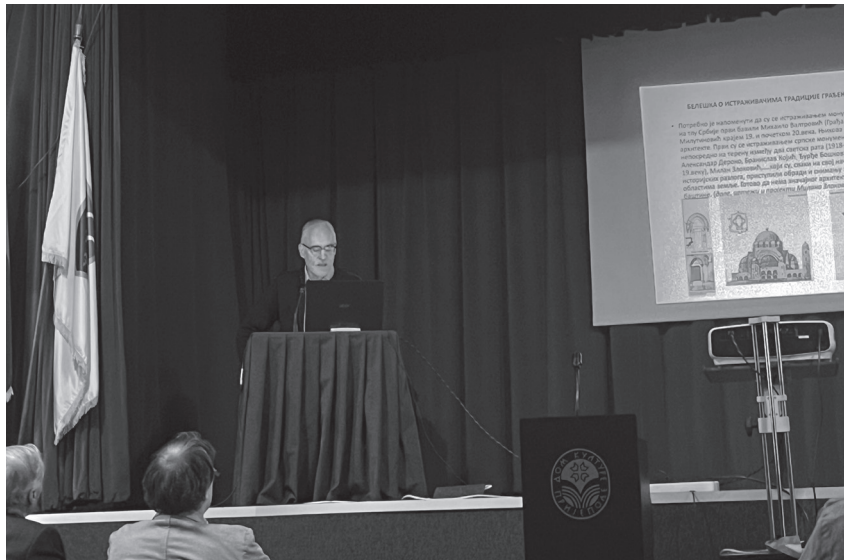
Belutak može da simbolizira čoveka koji nema strah od sile koja negativno utiče na njega, ali i čvrstog i duhovno čistog čoveka koji se, kao i belutak, izdiže iznad zla i prolaznosti života. Belutak je sveobuhvatan, kao život. I kako bi rekao pesnik Vasko Popa koji je ispisao jednu od najčuvanijih zbirki pesama upravo posvećenu „Belutku“: „Eno belutka, ostao je tvrdoglav u sebi, ni na nebu ni na zemlji, samog sebe sluša, među svetovima svet“.

Indira Hadžagić

PREDAVANJE

O GRADITELJSKOJ TRADICIJI I NJENOM ZNAČAJU

U petak, 8. novembra Inženjerska komora Srbije, Matična sekcija arhitekata RC Čačak, Udruženje inženjera Polimlja Prijepolje i Dom kulture Prijepolje su organizovali predavanje o graditeljskoj arhitekturi i njenom značaju.

Cilj predavanja je afirmisanje istraživanja tradicije, čime se obuhvata i tradicija urbanističkog planiranja u Srbiji, kao i značaj tradicije za modernu, posle-modernu i vernakularnu arhitekturu.

Na predavanju je govorio profesor Dejan Milivojević, koji je profesor na Akademiji zapadne Srbije, a završio je fakultet i master na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Beogradu gde je stekao zvanje doktor nauka, magistar i diplomirani inženjer arhitekture. On je istakao da je ovo predavanje važno i korisno kako za ljude koji se bave arhitekturom tako i za ljude izvan toga jer će saznati dosta zanimljivih i korisnih informacija o arhitekturi

Srbije. Objasnio je i razliku između moderne i post moderne arhitekture, i kako one prate jedna drugu. Kaže da je tradicija moderna, i da kod kvalitetnih umetnika i naučnika tradicija nikada ne gubi svoj smisao ali je druga stvar na koji način oni provlače tradiciju kroz svoje stvaralaštvo. Kaže da svako vreme nosi nešto dobro za umetnost. Organizatori iz Prijepolja, Udruženje inženjera Polimlja Prijepolje i Dom kulture Prijepolje kažu da im je bila čast i zadovoljstvo ugostiti profesora Dejana Milivojevića, i da im je drago što je svoje široko znanje podelio sa publikom.

A.P.

U OKTORBRU U SRBIJI REGISTROVANO 102 SLUČAJA MALIH BOGINJA, JEDAN U PRIJEPOLJU

Male boginje su virusno veoma zarazno oboljenje iz grupe osipnih groznica, koje uglavnom pogadja decu, a u oktobru je zabeleženo više slučajeva nego inače.

Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“ saopštio je da su tokom oktobra u Srbiji registrovana 102 slučaja morbila, odnosno malih boginja. U Novom Pazaru je zabeleženo 96 slučajeva, u Tutinu tri, u Beogradu dva i jedan u Prijepolju. „Batut“ navodi da je od početka godine, zaključno sa 31. oktobrom, u Srbiji registrovano ukupno 536 slučajeva morbila. Deca uzrasta od

jedne do četiri godine čine čine 53,7 odsto zaraženih, pri čemu je više od 98 odsto obolele dece u toj uzrasnoj grupi bilo nevakcinisano. U Srbiji je prošle godine registrovano 50 slučajeva morbila, od kojih je 94 odsto osoba bilo nevakcinisano. Prema podacima „Batuta“, u Srbiji je zaključno sa oktobrom prijavljen 1.501 potvrđen slučaj pertusisa – velikog kašlja, koji su većinom prijavljeni početkom godine, dok se od marta meseca registruje pad broja obolelih. Od početka godine su prijavljena tri smrtna ishoda uzrokovana pertusisom kod nevakcinisane dece uzrasta do tri meseca.

A.P.

Музеј

ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ „ПТИЦЕ ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА ОЗРЕН-ЈАДОВНИК“

Књига је рађена у сарадњи са УГ „Јадовник – оаза нетакнуте природе“, ЈП „Србијашуме“ и Музејом у Пријеполју.

О књизи „Птице предела изузетних одлика Озрен-Јадовник“ говорио је један од аутора, Слободан Пузовић који је истакао циљ ове публикације: „Идеја да се ова књига ради отприлике је почела да се развија негде 2019-2020. године. Тај простор Јадовника, а готово Озрена је један од најмање истраживаних простора што се тиче природе у РС, за разлику од неких других делова. Циљ нам је био не само да прикажемо које врсте живе на овом заштићеном подручју, већ и да проценимо колико парова сваке врсте има. Направили смо књигу и мислим да смо на сва питања успели прилично добро да оговоримо“ рекао је Пузовић. Предео изузетних изузетних одлика Озрен-Јадовник проглашен је одлуком Владе РС 2014. године. Површина заштићеног подручја

износи 10 хиљада и 284 хектра, а налази се на територији општине Пријеполје.

„Задовољство ми је што у Пријеполју и Новој Вароши имамо четири заштићена природна добра која су поверена на управљање ШГ Пријеполје. Поред заштите и контроле, трудимо се да максимално унапредимо та заштићена природна добра.

Поред сопствених средстава, морам истаћи да значајна средства добијамо од Министарства заштите животне средине, а која одговорно корисимо“ рекао је Светозар Ђирковић, директор ШГ Пријеполје.

Аутори књиге су: Слободан Пузовић, Никола Вељковић, Владан Вучковић, Вукас Вучковић, Тибор Рекецки, Урош Пантовић, Ненад Дучић, Бранко Рудић, Вјекослав Јоксимовић, Горан Секулић и Алекса Пузовић.

Присутне је поздравно и в.д. директора Музеја Звонко Мандић, а испред локалне самоуправе саветник председника општине Зоран Деспотовић.

В.К.

Археолошка истраживања МАНАСТИР ПУСТИЊА

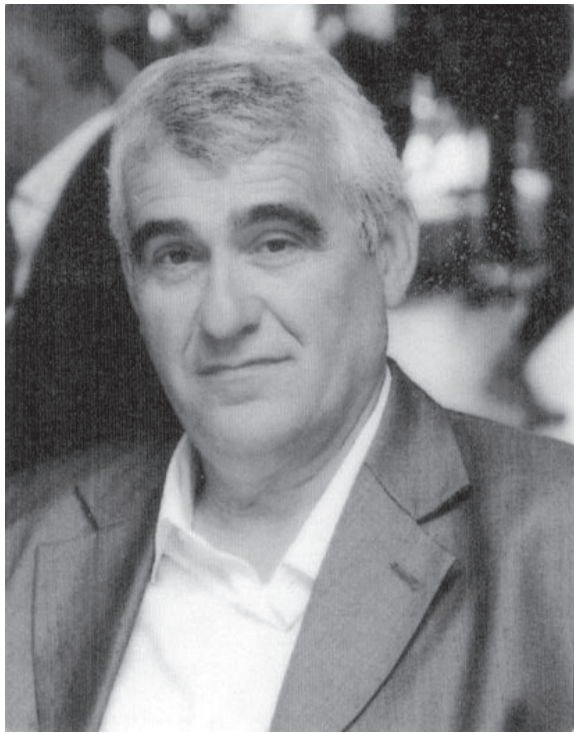

У порти манастира Пустинја у току су археолошка истраживања остатака конака за које се и раније претпостављало да су у оквиру манастира постојали. Истраживања спроводи Завод за заштиту споменика културе из Краљева у сарадњи са Музејом у Пријеполју. Иако су ископавања почела тек 29. октобра, пронађени су бројни

фрагменти керамике која датира из османског периода. Нађени археолошки остаци су потврдили потребу да се са истраживањем овог локалитета настави, а обзиром да долази зима, највероватније ће то бити наредне године.

Л.П.

Драги брате

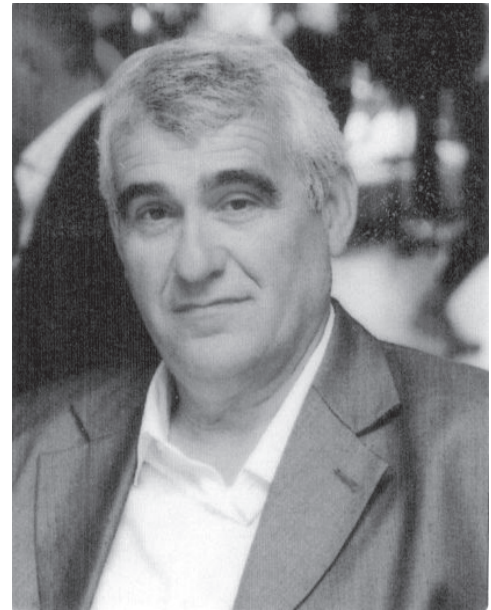

БОГОЉУБ ПОПАДИЋ

Бол остаје, утехе нема, заборав не постоји.

**Брат Драгољуб, снаха Драгојла,
Милорад, Невенка и Неда**

15.11.2024. године навршава се тужна година од смрти нашег драгог

БОГОЉУБА ПОПАДИЋА 1959-2023

Прошла је тужна година чекања, да те угледамо, загрлимо, глас да ти чујемо, да се радујемо, славио и смејемо...Нема те, чекаћемо и даље, све док дишемо.

**Волеће те заувек: супруга Златиборка, синови
Бранко, Василије и Благоје, снајке Јелена,
Катарина и унук**

Спорт ЗА НЕКЕ ВИШЕ СРЕЋЕ ДРУГИ ПУТ

Фудбалери, кошаркаши, рукометашице и одбојкаши били су успешни и остварили значајне победе

ФК „Полимље“ остварило је још једну значајну победу на домаћем терену против екипе ФК „Савинца“ резултатом 2:0. Ова победа донела је нова три бода, а са укупно 16 бодова „Полимље“ дели 7, 8. и 9. место на табели, што представља значајан помак у односу на позицију од пре две недеље. У последњем колу јесењег

дела првенства, за седам дана, пријеполски фудбалери гостују у Осечини истоименој екипи. Бродаревски фудбалери забележили су још једну победу и тиме наставили двомесечну серију без пораза. На гостовању у Ужицу савладали су екипу ФК „Првог Партизана“ резултатом 0:2 у корист играча

Dana 23. oktobra 2024. godine preselio je na ahiret u svojoj 73. godini moj zet, drug i prijatelj

ORLE MUJOV ĐURĐEVIĆ

Njegova dobrota i plemenitost ostaju u trajnoj uspomeni meni i mojoj porodici.

**Behudin Čolović sa
porodicom**

ФК „Јасена“. Ову утакмицу 11. кола Златиборске окружне лиге обележио је низ повреда бродаревских играча, па је победа скупо плаћена.

Рукометаши су на домаћем паркету изгубили од РК „Мокра Гора“ резултатом 22:21.

Пријеполски рукометаши налазе се на 5. месту на табели, а у наредном колу гостују у Аранђеловцу.

Рукометашице су биле успешне и на гостовању савладале екипу РК „Металац 015“ резултатом 30:25. Налазе се на другом месту на табели, а у наредном колу дочекују екипу РК „Кошутњак“.

Кошаркаши „Милешевца“ били су успешни у петом колу Друге регионалне лиге запад и савладали екипу из Севојна резултатом 77:72.

Тренутно се налазе на четвртм месту на табели, а у наредном колу очекује их утакмица са екипом „Студента“ у Бајиној Башти.

Кошаркашице су поражене у петом колу Прве женске регионалне лиге југ 1 на гостовању против екипе из Ужица резултатом 55:52. Налазе се на шестом месту на табели, о чекује их утакмица на домаћем паркету против екипе „Hills Academy“ из Ивањице.

Одбојкаши су у Другој лиги запад остварили прву победу у овој сезони савладавши екипу из Тутина резултатом 3:0 у петом колу овог такмичења. Тренутно се налазе на петом месту, а у наредном колу дочекују екипу „Лотуса“ из Чачка.

ОШ „Бошко Буха“

ЗНАЧАЈНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ У ОБРАЗОВАЊЕ И ДЕЦУ

Износ средстава која су одређена у сврху адаптације и опремања ђачке кухиње био је милион и 300 хиљада динара. У оквиру пројекта за реконструкцију школе и израду физкултурне сале, 2017. године одређена су средства, али су остали недовршени пројекти грађевинске дозволе и завршног извођења. У плану је обнова школског терена и постављање новог мобилијара

О инвестицијама у ОШ „Бошко Буха“ у Ивању и њиховом значају говорила је директорица Ирена Матовић, која је истакла нека од већих улагања у објекте ове школе у последње време, а оно што се издваја јесте адаптација ђачке кухиње и трпезарије. „Прва велика инвестиција коју смо одрадили је била замена постојећег котла, који је користио угља. Заменили смо га котлом на пелет. То је било нешто најнеопходније у том моменту и на тај начин решили

документације, па се, стога, нада де ће се и то привести крају и да ће целокупан пројекат бити успешно реализован.

„У оквиру пројекта за реконструкцију школе и израду физкултурне сале, 2017. године одређена су средства, али нам је остало да завршимо грађевинску дозволу и пројекат завршног извођења како бисмо комплетирали пројектно-техничку документацију“ истакла је директорица.

смо дугогодишње проблеме са грејањем појединих просторија. Средства за ову инвестицију нам је обезбедила локална самоуправа. Ово је већ друга сезона како се грејемо посредством новог котла. Одрадили смо и ремонт тих постојећих грејних тела“ рекла је директорица. Оно што представља један од дугогодишњих проблема јесте недостатак физкултурне сале. А директорица објашњава да је земљиште за тај објекат обезбеђено и да се чека само на део који се тиче

Она је, као један од најзначајних пројеката, истакла адаптацију помоћног објекта који није у склопу самог школског објекта, већ издвојен у дворишту школе, а који је постао веома значајан.

„Све своје ресурсе након куповине котла усмерили смо у овај помоћни објекат где се тренутно налазимо, а у оквиру ког се налазе ђачка трпезарија, кухиња, канцеларије секретара, рачуновође и директора, библиотека и једна учионица. Цео простор адаптирали смо у

потпуности, заменили кров, комплет столарију, олуке, подове. Последња инвестиција нам је била комплетна адаптација ђачке кухиње. Износ средстава која су одређена у ову сврху је био милион и 300 хиљада динара, са целокупним изменама, док је купљен и намештај у вредности од 600 хиљада динара“ рекла је она.

ставе, имају радионице. Једна од тих је и припрема за завршни испит током целе школске године, која се прошле године показала као јако добра идеја. Осим тога, организују се и радионице математике, енглеског и немачког језика, креативне радионице за ученике млађих разреда, спортске, орјентиринг, као и радионице на којима се пружа

А осврнула се и на будуће пројекте и улагања.

„Оно што у наредном периоду планирамо је реконструкција школског терена и постављање мобилијара који ће бити од користи како за ученике наше школе, тако и за локалну заједницу. Потрудићемо се да поред сарадње са локалном самоуправом, овај пројекат спроведемо и кроз донаторска средства“ нагласила је директорица Ирена Матовић.

Директорица је истакла и да је, ступањем на снагу Одлуке о забрани коришћења и ношења мобилних телефона за време боравка у школи, проблем злоупотребе истих решен веома успешно и да деца немају негативан став о томе.

Говорила је и на тему радионица које су постале веома значајне за ученике и показале се као одлична идеја.

„Две школе у нашој општини су укључене у пројекат под називом „Обогаћен једносменски рад“. То подразумева да ученици, након на-

психолошко-педагошка помоћ и ради се на менталном здрављу ученика“ истакла је директорица.

Мандат директорице завршава се у фебруару следеће године, па је пренела своје утиске о досадашњем обављању ове функције.

„Далеко је теже, без размишљања, обављати посао директора. Рад са децом оплемењује, даје многе тренутке који су значајни за човека. Рад са људима даје ширину у сагледавању различитих типова личности. Ко има жеље и афинитета, препоручила бих колегама да покушају и опробају су и у овој области“ рекла је директорица.

Такође, нагласила је значај васпитног дела наставе у школама, што је, по њеном мишљењу, једнако важно као и образовни део. Па тако, она има само речи хвале за колеге предаваче и за саму децу, која су, према њеним речима, научила шта значи емпатија.

Верџа Кијановић